

Kõrvitsast ja kapsast

Tänavune suvi soosis nii kõrvitsa kui kapsa kasvu. Sellega kaasneb mure, mida küll üüratult suurte kõrvitsatega peale hakata. Paljudest seda siis ikka söögiks kulub. Kuid arvestage, et kõrvitsal on hea omadus säilitada ühtlase temperatuuriga ja headamat sorti eluruumis, ka ei vaja ta talveks erilist hoiukohta nagu peakapsas. Nii võite neid järgmise suveni järk-järgult kasutada.

Üks kõhukas kõrvits korraga ära teha on ka paljulapselisele perele tõesti liig mis liig. Mõistlik oleks tükeldamise järel valmistada suuremast osast mehu, mis sobib arstide igas eas inimesele, eriti mitmesuguste kroonilise haiguste puhul. Üks klaas meega segatud mehu öhtul annab rahuliku une, millest just saageli puudust tuntakse.

Samuti on ravitoime korralikult välja arenenud seemnetel. Kuulu järgi olevat neil koguni võime pidurda keha vananemisprotsessi. Selles suhtes on esikohal meilegi omaseks saanud õlikõrvitsa ilma kestata seemned.

Valge peakapsas on samuti kõrge dieetilise väärtusega. Ta sisaldab pea kõiki inimorganismile vajalikke toitaineid ning peale selle veel antibiootilise toimega sinepiõlised. Nii et külmetushaiguste puhul aitab kapsa- või hapukapsa-toorsalat veelgi enam kui maagilise kuulsusega küüslauk või on temaga vähemalt võrdväärne terviseturgutaja.

KADRIN LINNA

LUGEJA KÜSIB

REPRO

Pähklisaak jäi olematuks

Aiaäärse heki sarapuud töötasid suurt saaki, aga pähkleid ei saanudki. Juba teist aastat juhtus niisugune lugu, et ussid rikkusid kõik ära. Need pöösad on juba ammu istutatud, kuid varem pole niisugust rüüstet täheldanud. Milles viga?

Vastab

KADRIN LINNA

Kõikjal levinud pähklikärsakas on sarapuude ohtlikem vaenlane. Noores istanduses võib ta esialgu märkamatuks jääda, vanemas aga hävitada koguni 4/5 pähklisaagist. Tuulekaitsehekiks istutatud sarapuud 2m vahega pole nii saagikad kui hõredama istutuse korral. Paremat saaki kannavad pöösad vahedega 3x4 m. Suhteliselt pikaealisi pöösaid tuleb regulaarselt harvendada, eemaldades üle 15 a vanused tüved.

Pähklikärsakas (*Curculio nusum*) on pruunikashall, 5–6 mm suurune pika kärsaga mardikas. Ta närib juunis pehmesse rohelistesse pähklikesse augu ja muneb sinna. Auk armistub ning kärsakal on turvaline areneda.

Täiskasvanud tõuk on kollakasvalge, C-kujuline. Kahjustatud pähklid muutuvad enneaegu pruuniks ja varisevad koos tupega. Hävitanud pähklituuma, närib tõuk pähklikoorde augukese ja väljub selle kaudu. Tõugud talvituvad mullas 10–20 cm sügavusel ja nukkuvad järgmisel kevadel. Koorunud noormardikad toituvad sarapuu pungadest, hiljem augustavad ka lehti. Kärsakate tegutsemisele viitavad mustad punktid rohelistel ja kuivanud pähklitel.

Osa tõuke võib olla mullas eluvõimelisena üle kahe aasta. See tähendab füsioloogilist seisundit – diapausi, mille puhul on ainevahetus aeglustunud ja jätkub varem organismi kogunenud toiduvastus ning arenemine on soikunud. Diapausi põhjustab kas liiga madal või kõrge temperatuur või kuivus. Seepärast ongi vanemad pöösad suuremas ohus, kuna nende all koorub soodsate tingimuste saabudes arvukamalt mardikaid.

Pähklikärsaka mardikad on väga pelglikud. Kui pöösale läheneda soojal päikeselisel päeval, lendavad nad minema. On jahe ja vihmane, kukutavad nad end ohu korral maapinnale, jäädes kokkutõmbunud lamama.

Tõrjeks harige sügisel mulda pöösaste all, et vigastada sinna kogunenud tõuke. Kevadel tolmutage maapinda tahma ja lubja seguga. See aitab mardikaid eemale peletada.

Taimekaitsespetsialist Väino Palum soovib kärsakate arvukuse kindlaksmääramiseks juunikuu varahommikul laotada pöosa alla lina ja raputada oksid. Allakukkunud kärsakad hävitage, aga nende hulgalisel esinemisel võtke ette korduv pritsimine enne, kui nad munema hakkavad. Pritsimiseks sobivad vahendid on Actara 25 WG, Fastac 50, Mavrik 2 F ja Decis 2,5 EC.

Kui sarapuu pähklid hakkavad enneaegu varisema, korjake need kohe kokku ja põletage. Pähklikoorde kaitse alt väljas, on tõugud pöösaste all siblivatele kanadele maiuspalaks. Seetõttu istutage sarapuud kohta, kus kanad vabalt liikuda saavad.